

Мехед О. Б.,

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри біології, завідувач кафедри*

Мірошник В. І.

здобувач освіти

*Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка,
м. Чернігів, Україна*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ДО СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

Інклюзивна освіта як сучасний освітній тренд наразі активно обговорюється у наукових колах теоретиками та практиками: медиками, психологами, логопедами, дефектологами, реабілітологами, колекційними педагогами та іншими фахівцями спеціальної педагогіки, батьками та суспільством в цілому. Це пояснюється тим, що в реаліях сьогодення спостерігається збільшення кількості дітей з різноманітними порушеннями розвитку. Інклюзивна освіта, за визначенням енциклопедії освіти, є системою освітніх послуг, в основі якої лежить принцип забезпечення основного права дітей на освіту та права отримувати її за місцем проживання, що в свою чергу передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами, а саме дитини з особливостями психофізичного розвитку, в умовах закладу освіти [1, с. 11].

До важливих здобутків інклюзивного навчального середовища доцільно віднести: адаптацію, соціалізацію, навчання, виховання та розвиток осіб з особливими потребами на благо суспільства, тобто дієве, активне їх залучення у соціум. Важливим аспектом інклюзивної освіти є забезпечення доступного та ефективного, якісного навчання, застосування форм, методів та технологій, які корелюють з індивідуальними особливостями осіб з особливими потребами [2].

Галузь інклюзивної освіти висуває на передній план три взаємозалежні, обумовлені одна одною проблеми. Перша зводиться до того, що фактично діти, котрі мають якісь відмінності від однолітків стають соціально ізольованими. Друга полягає в тому, що у світлі першої проблеми вагома частина вчителів не знає як сформулювати позитивні, з повагою один до одного, доброзичливі стосунки між учнями. В наслідок чого отримуємо загострення проблема формування життєвої компетентності дітей з особливими освітніми потребами. Ці діти не набувають необхідного їм позитивного досвіду поведінки в різних життєвих ситуаціях, якщо наявна присутність обмеженої соціальної взаємодії. І врешті решт третя проблема, яка вносить вагомий вплив в ефективне вирішення двох перших, стосується кадрового забезпечення розвитку інклюзивної освіти [3].

Розв'язання значної кількості нових завдань інклюзивної освіти вимагає перебудови і перетворення всієї системи підготовки фахівців для сфери освіти.

Підготовка вчителя біології та основ здоров'я передбачає вміння доцільно використовувати корекційно-розвивальні технології, а також володіти здоров'язбережувальними технологіями [5]. В контексті порушеної проблеми, важливим зауваженням є те, що викладене вище і все те, про що буде йти мова далі, особливо гостро стосується і дітей з особливими освітніми потребами у зв'язку з урахуванням інклюзивної складової у освітньому процесі загальноосвітньої школи. Треба розуміти, що саме вчитель, завдяки оволодінню здоров'язбережувальними і корекційно-розвивальними технологіями, переймаючись проблемою інклюзії, повинен вміти попереджати виникнення порушень здоров'я або подальшого його розвитку в учнів, а саме у дітей з особливими освітніми потребами, і робити навчально-виховний процес наскільки можливо успішнішим і ефективним [4].

У світлі викладеного розуміємо, що саме вчитель біології та основ здоров'я в сучасній школі при переході до інклюзивної моделі навчання, з однієї сторони, постає як носій основоположних, базових знань про здоров'я та здоровий спосіб життя, як спеціаліст, який вміє творчо підходити до навчання і процесу виховання, який розуміє як умотивувати підростаюче покоління та сформувати їх культуру здоров'я, а з іншої, – суб'єктом освітньо-виховного процесу, що здійснює здоров'язбережувальну діяльність.

Висновки. Професійна підготовка майбутніх учителів біології та основ здоров'я відображає педагогічну взаємодію студента й викладача в освітньому процесі закладу вищої освіти, у процесі якої студент отримує фахові та педагогічні знання в галузі інклюзивного навчання, новітніми здоров'язбережувальними і корекційно-розвивальними технологіями; у студента формуються особистісні та професійно значущі якості, необхідні йому для професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання. Підготовка майбутніх учителів біології та основ здоров'я, головним чином, повинна бути спрямована на створення умов, необхідних для якісного формування професійної компетентності вчителя біології та основ здоров'я.

Література:

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с
2. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Най да Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І., Київ : 2007. 128 с.
3. Мехед О. Б. Підготовка майбутніх вчителів біології та основ здоров'я до соціально-педагогічної діяльності з метою популяризації здорового способу життя. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 7 (163). Чернігів : НУЧК, 2020. С. 115-120.
4. Мехед О. Б., Рябченко С. В., Тюпіна Н. В. Створення здоро'язбережувального освітнього середовища у контексті інклюзивного

навчання. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Вип. 6 (162). Чернігів : НУЧК, 2020. – С. 96-102.

5. Мехед О. Б., Рябченко С. В. Основні аспекти соціально-педагогічної діяльності вчителя біології та основ здоров'я. Наука і освіта. 2020. №3. С. 104-109.

Михайленко О.С.

*аспірантка кафедри сурдопедагогіки та сурдопсихології імені М.Д.Ярмаченка,
Український державний університет імені М. Драгоманова
вчитель, КЗО "Навчально-реабілітаційний центр "Зоряний"
Дніпропетровської обласної ради.
Дніпро, Україна.*

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ РОЗУМІННЯ КАЗОК УЧНЯМИ З ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ ТА ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В умовах повномасштабного вторгнення Росії в Україну перед педагогами всієї країни постали нові виклики щодо організації дистанційної або змішаної форми навчання. Діти потребують не лише якісних уроків, а й створення психокорекційної атмосфери, як в класі на уроках, так і в укриттях. І тут на допомогу нам, педагогам, знову приходить казка, і не проста, а терапевтична, і веде за собою як класичні методи та форми роботи над казкою, та спеціальні, що спрямовані на дітей з порушеннями слуху, а й нові, зумовлені цифровими технологіями та різноманітність онлайн-ресурсів та додатків, які із задоволенням використовують всі діти. Казка – незрівняний за своєю продуктивністю, популярністю, виховною та терапевтичною дією жанр.

Спираючись на праці О. Потєбні, П. Куліша, М. Драгоманова, І. Франка, В. Гнатюка, Г. Сухобрус, І. Хланти, І. Березовського, Л. Дунаєвської, М. Дмитренка, О. Бріціної, М. Чернописького, Л. Мушкетик, О. Івановської, І. Грищенко та інших, можливою стає спроба не тільки періодизації українського казкознавства, а й методичного його вивчення [1, с. 77]. В.Кизилова займалася дослідженням розвитку української літературної казки в історичному ракурсі [2]. Якість літературного навчання учнів з вадами слуху залежить від їх уміння сприймати складний світ думок і почуттів, що вміщений в художньому творі. Велике значення в цьому плані мають роботи Л.Г.Жабицької, К.Г.Коровіна, Е.І.Пущіна, Л.О.Малини, О.П.Круглик., М.К.Шеремет, К.В.Луцько [3].

Учні з порушеннями слуху та інтелекту рідко самотійно починають цікавитися читанням дитячої літератури без спеціально організованих занять, що